

РЕШЕНИЕ

№ 9808

гр. София, 08.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 173 СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Б.Р.

при участието на секретаря В.К.

като разгледа докладваното от Б.Р. Гражданско дело № 20221110167964 по описа за 2022 година

Производството е по общия съдопроизводствен ред на ГПК.

Образувано е въз основа на Искова молба, вх. № 277997/14.12.2022г. на СРС, подадена от Х. Г. Х. срещу К. Д. Т..

Ищецът **Х. Г. Х.** чрез адв. И. Й. – АК-Пазарджик, е предявил срещу ответницата К. Д. Т. искове с правно основание чл. 534, ал. 1 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответницата да му заплати сумата от **14000,00 лева**, представляваща задължение по издаден от нея запис на заповед от 18.08.2017г., по който ищецът като поемател е загубил правата си по давност, и с която ответницата се е обогатила в негова вреда, **ведно със законната лихва** от подаването на исковата молба /14.12.2022г./ до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от **7303,36 лева**, представляваща лихва за забава за периода 19.10.2017г.-09.12.2022г.

Ищецът твърди, че на 18.08.2017г. ответницата издала в негова полза запис на заповед за сумата от 14000,00 лева, платима на 18.10.2017г. по банков път. На падежа плащане не било направено, като такова не последвало въпреки многократните напомняния. На 18.10.2020г. изтекла тригодишната давност по чл. 531 ТЗ. Поради това за ищеца възникнало правото по чл. 534, ал. 1 ТЗ да търси от издателката на записа на заповед сумата по него, с която тя се обогатила в негова вреда. Поради наличието на неплатено на падежа парично задължение се дължала и лихва за забава. В насрочените по делото публични съдебни заседания ищецът се представлява от адв. Й. / адв. К.. Предявените искове се поддържат, включително в хода на устните състезания. Допълнителни съображения се излагат в Защита, вх. № 155218/02.06.2023г. на СРС.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответницата **К. Д. Т.** чрез адв. К. К. – АК-София, е депозирала Отговор на исковата молба, вх. № 46467/20.02.2023г. на СРС, с който оспорва предявените

искове като неоснователни. Твърди, че ищецът тенденциозно не е реализирал правата си по запис на заповед, за да могат да се погасят насрещните икове на ответницата. Спрямо нея не била отправяна каквато и да било покана за плащане на сумите по запис на заповед. Въвежда се довод за наличие на каузално правоотношение, обезпечено с издадения от ответницата запис на заповед. На 18.08.2017г. ищецът отпуснал на ответницата заем от 14000,00 лева, като договорът бил сключен в устна форма, а Т. издала като обезпечение процесния запис на заповед. Ищецът ѝ предоставил парите, от които 4000,00 лева в брой, а останалите 10000,00 лева на два пъти по 5000,00 лева по банков път на 18.08.2017г. и 22.08.2017г. В основанието за превода изрично било записано, че се касае за заем. От своя страна до 22.12.2017г. Т. върнала парите на три вноски. Първите две /4000,00 лева и 3000,00 лева/ били платени в брой в присъствие на свидетел, а третата /7000,00 лева/ по банков път. Прави се и възражение за погасяване на вземанията по давност. В проведените по делото публични съдебни заседания ответницата не се явява, като се представлява от адв. К., който оспорва предявените икове, включително в хода на устните състезания. Допълнителни съображения се излагат в Писмени бележки, вх. № 159323/07.06.2023г. на СРС.

Софийският районен съд, като взе предвид подадената икова молба и предявените с нея икове, становището и възраженията на ответника в отговора ѝ, съобразявайки събраните по делото доказателства, основавайки се на релевантните правни норми и вътрешното си убеждение, намира следното:

Исковата молба е подадена от надлежно легитимирана страна при наличие на правен интерес от производството, като предявените с нея икове са **допустими** и следва да бъдат разгледани по същество. Не са налице предпоставки за решаване на делото с решение при признание на иска или с неприсъствено решение.

Съобразно нормата на чл. 154, ал. 1 ГПК доказателствената тежест по исковете с правно основание чл. 534, ал. 1 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД е за ищеца. Същият следва при условията на пълно и главно доказване да установи, че е приносител на запис на заповед, изгубил правата си поради изтекла давност, както и че това не е станало поради неговото бездействие, че ответникът е платец по запис на заповед, както и размера на сумата, с която той се е обогатил. Доколкото ответникът е въвел възражение за наличие на каузално правоотношение – договор за потребителски кредит, обезпечено с процесния запис на заповед, то в негова тежест е да докаже съществуването на този договор и неговата връзка на обезпечение с издадения запис на заповед. В тежест на ответника е да установи и погасяване на паричното си задължение. Извън това в тежест на всяка от страните е да установи фактите и обстоятелствата, от които черпи благоприятни за себе си правни последици. По иска с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД е за ищеца, който следва да установи наличието на падежирало парично задължение и продължителността на забавата.

Видно от представеното по делото заверено копие, представено и в оригинал за констатация, на 18.08.2017г. ответницата К. Д. Т. е издала в полза на ищеца Х. Г. Х. запис на заповед за сумата от 14000,00 лева, с падеж на 18.10.2017г., платима по посочена от поемателя банкова сметка. Записът на заповед е редовен от външна страна и съдържа изискуемите от закона

реквизити по чл. 535 ТЗ.

По делото като свидетели са разпитани К.М. и И.П.-С.. Свидетелката М. познава и двете страни, като е била служителка на ищеца, но към датата на разпита не е такава. Знае, че Х. е помогнал на Т., като ѝ е дал сумата от около 14000,00 лева за лечение на болен роднина. Това станало преди около 5-6 години, вероятно през 2017г. Не знае как са оформени отношенията между тях, но Х. ѝ споделял, че търси Т. за да му върне парите, но тя се криела. Не е присъствала на даването на парите и не знае как е станало това. Свидетелката П.-С. е приятелка на ответницата. През 2017г. тя имала парични затруднения и търсела пари на заем, за което била насочена към ищеца. Двете отишли при него в хотел в столичния квартал Драгалевци. Ответницата говорила с него, а свидетелката разхождала наоколо детето си. След като приключили и се качили в колата, Т. показала на П.-С. сума около 4000,00 лева в банкноти по 50,00 лева, споделила, че е подписала някакъв документ, както и че остатъкът от сумата ще ѝ бъде преведен по банков път. Свидетелката присъствала на два пъти на срещи между страните, на които ответницата върнала на ищеца върнала половината от заетите пари в брой. Знае, че остатъкът е заплатила по банков път.

По аргумент от ТР 4/2013-2014-ОСГТК, т. 17, няма пречка издаденият запис на заповед за обезпечаване вземането по едно каузално правоотношение. В този случай, доколкото вземането по записа на заповед обезпечаване вземането по каузалното правоотношение, с удовлетворяване на правата на кредитора по каузалното правоотношение следва да се считат за погасени правата му по записа на заповед.

В конкретния случай ответницата твърди, че издаденият запис на заповед обезпечаване вземане по сключен между страните договор за заем, като предоставената ѝ в заем сума е върната надлежно на кредитора. Договорът за заем е реален и неформален. Той се счита за сключен тогава, когато въз основа на постигнатото съгласие между страните по него едната страна даде, а другата получи в заем парична сума. Когато такова реално предаване на сумата липсва, фактическият състав на сделката не е осъществен. Поради реалния характер на договора за заем предоставената сума представлява съществен елемент на договора и установяването на предаването ѝ със задължението за връщане от заемателя е доказване на договора. При наличието на документ за предаване на сума, за останалите елементи на договора няма забрана за установяването им със свидетелски показания (така р.524/28.12.2011г.-гр.д.167/2011г.-ВКС, IVг.о.).

По делото е представено извлечение за периода 01.01.2017г.-31.12.2017г. от банкова сметка с IBAN BG69 STSA 9300 0015 8413 73 с титуляр К. Д. Т.. Видно от същото, на 18.08.2017г. по сметката е постъпила сумата от 5000,00 лева от Х. Г. Х. с посочено основание "заем до 18.10.2017г.". На 22.08.2017г. от същото лице и на същото основание са постъпили още 5000,00 лева. При това положение съдът намира, че действително между страните е налице сключен договор за заем за сумата от 14000,00 лева, обезпечен с издадения запис на заповед, като 10000,00 лева от заетата сума са предадени на ответницата чрез банкови преводи, а остатъкът от 4000,00 лева е даден в брой при подписване на записа на заповед. Това се потвърждава от показанията на свидетелката П.-С., която сочи, че е видяла сумата от

4000,00 лева, а ответницата ѝ е казала, че се е подписала върху документ за по-голяма сума.

От показанията на свидетелката П.-С. се установява и това, че ответницата е изплатила в брой половината от дължимата сума по договора за заем, а другата половина - по банков път. Представеното извлечение от банкова сметка потвърждава това: от него е видно, че на 22.12.2017г. е извършено плащане на сумата от 7000,00 лева в полза на Х. Г. Х.. Съдът намира, че, независимо от посоченото основание "захранване на сметка", плащането съставлява връщане на част от дадената в заем сума. Това е така, тъй като между страните не са установени други отношения, във връзка с които евентуално би могла да бъде платена тази сума, а от друга страна сметката, по която е платена сумата, е същата, по която трябва да бъде платено задължението по запис на заповед. Липсва процесуална пречка връщането на останалата част от сумата да се установи посредством свидетелските показания на П.-С. с оглед нормата на чл. 164, ал. 1, т. 4 ГПК, тъй като същите установяват плащане по каузалното правоотношение - договор за заем, за който не е съставян писмен документ, спрямо което издаването на запис на заповед се установи да има обезпечителна функция (така р.721/23.04.2015г.-в.гр.д.377/2015г.-ОС-Пловдив).

При това положение съдът намира за установено, че ответницата е изплатила изцяло главницата по каузалното правоотношение още през 2017г., с което е отпаднало правото на поемателя по обезпечавания го запис на заповед да търси съответната сума по него, включително по реда на чл. 534, ал. 1 ГПК. Действително не цялата главница е платена на падежа, но дължимата за това лихва е погасена по давност още през 2020г.

Исковете са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

По разноските:

Съгласно чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК право на разноси има само страната, в полза на която е постановен съдебният акт. Съобразно изхода на спора право на разноси има само ответницата, която своевременно е заявила претенция в тази насока, като е представен и списък по чл. 80 ГПК.

Ответницата е доказала и в нейна полза следва да се присъдят разноси за адвокатско възнаграждение в размер на **2400,00 лева**.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от Х. Г. Х., ЕГН *****, от град Плевен, срещу К. Д. Т., ЕГН *****, от град София, искове с правно основание чл. 534, ал. 1 ТЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответницата да му заплати сумата от **14000,00 лева**, представляваща задължение по издаден от нея запис на заповед от 18.08.2017г., по който ищецът като поемател е загубил правата си по давност и с която сума ответницата се е обогатила в негова вреда, **ведно със законната лихва** от подаването на исковата молба /14.12.2022г./ до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от **7303,36 лева**, представляваща лихва

за забава за периода 19.10.2017г.-09.12.2022г.

ОСЪЖДА Х. Г. Х., ЕГН *****, от град Плевен, **да заплати на К. Д. Т.**, ЕГН *****, от град София, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, **сумата от 2400,00 лева**, представляваща разноси по делото на първа инстанция (гр.д. № 67964/2022г. на СРС).

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба, подадена чрез Софийския районен съд в двуседмичен срок от съобщението.

Решението, на основание чл. 7, ал. 2 ГПК, да се съобщи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____